Svar på skriftligt spörsmål SSS 417/2024 rd

Svar på skriftligt spörsmål om studiehandledning

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 417/2024 rd undertecknat av riksdagsledamot Ari Koponen /saf:

> På vilket sätt kommer studiehandledningen att utvecklas för att säkerställa att fler personer som ansöker till fortsatta studier faktiskt vet vilket område de söker sig till, och
>
> hur framskrider regeringsprogrammets skrivning om att satsa på studiehandledning inom gymnasieutbildningen?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Handledningen är fortgående under hela den grundläggande utbildningen och sträcker sig även till de studier som kommer efter den grundläggande utbildningen. Studiehandledning har en central betydelse för såväl elever och skolor som samhället.

Enligt 11 a § i lagen om grundläggande utbildning har elever rätt att få elevhandledning enligt läroplanen. En elev som fullgör den grundläggande utbildningens lärokurs och som behöver stöd för att söka till fortsatta studier efter den grundläggande utbildningen har rätt att utöver elevhandledning enligt läroplanen få personlig elevhandledning enligt sina behov (intensifierad personlig elevhandledning). Vid intensifierad personlig elevhandledning ges eleven personlig och annan elevhandledning samt utarbetas en individuell plan för fortsatta studier. Intensifierad personlig elevhandling ges i årskurs 8 och 9.

Ändringen av lagen om grundläggande utbildning som gäller intensifierad personlig elevhandledning trädde i kraft 1.8.2021. Genom den föreslagna ändringen stärktes förutsättningarna för anordnare av grundläggande utbildning att utveckla och genomföra differentierad elevhandledning enligt läroplansgrunderna för den grundläggande utbildningen som bättre än tidigare motsvarar elevernas personliga behov och att rikta intensifierad personlig elevhandledning till dem som behöver sådan.

Vid övergången från grundskola till gymnasium orienterar sig eleverna mot fortsatta studier och fattar beslut om sina utbildnings- och yrkesval. I enlighet med läroplanen för den grundläggande

utbildningen förutsätter övergången ett planmässigt och sektorsövergripande samarbete och växelverkan med eleverna och deras vårdnadshavare. Syftet är att ge eleverna bästa möjliga färdigheter att gå vidare till nästa steg i utbildningen och att säkerställa deras förutsättningar för lärande och välbefinnande. Arbetslivsfärdigheter ingår också i målen för omfattande kunnande i den grundläggande utbildningen.

Ansökan till utbildning på andra stadiet görs på våren i årskurs 9 i den grundläggande utbildningen genom gemensam ansökan, och då bör eleven ha tillräckligt med information för att kunna välja utbildning. Anordnare av utbildning på andra stadiet kan endast välja studerande på basis av det högsta önskemålet i den gemensamma ansökan för vilken studerandens ansökningspoäng räcker till. Om en studerande inte blir antagen till den utbildning som han eller hon har sökt hänvisas studeranden till att söka sig till utbildning genom kontinuerlig ansökan.

Handledningen i karriärplanering börjar i grundskolan, fortsätter i gymnasiet och intensifieras under övergångsfaserna. God handledning stöder elevernas karriärplanering och anordnas på ett sätt som utvecklar deras förmåga att utnyttja information och fatta beslut. Det gör det möjligt för eleverna att kombinera sina starka sidor med utbildningsalternativ, förutse trender för framtida sysselsättningsmöjligheter och engagera sig i karriärplaneringsprocessen. Även under utbildning som handleder för examensutbildning (Hux) kan studerande få hjälp med karriärval och lära känna olika utbildningar och arbetslivet, vilket stöder valet av utbildning.

Besök på läroanstalter och informationsmöten med utbildningsanordnare på andra stadiet är viktiga åtgärder som stöder valet av utbildning.

Varje studerande inom yrkesutbildningen har rätt till handledning. Syftet med handledningen är att stödja studerande under studierna och se till att de har de kunskaper och färdigheter som de behöver för att klara övergången till fortsatta studier och arbete.

I yrkesinriktade grundexamina ingår studier som stärker studie- och karriärplaneringsfärdigheterna. En person som har en yrkesinriktad grundexamen kan be om handledning för att söka sig till fortsatta studier hos den utbildningsanordnare där han eller hon har avlagt sin grundexamen. Rätten till handledning för fortsatta studier fortsätter ett år efter utexamineringsåret.

Gymnasieutbildningens lärokurs innehåller studiehandledning. Studerande som avlägger gymnasieutbildningens lärokurs har rätt att få regelbunden och därtill enligt sina behov anpassad personlig handling gällande ansökan för andra studier och fortsatta studier samt handledning gällande frågor som har med arbetslivet att göra. En studerande vars studierätt till gymnasieutbildningens lärokurs är på väg att upphöra eller som har meddelat att han eller hon avstår från studierna har rätt till handledning för att söka sig till andra studier.

En person som har avlagt gymnasieutbildningens lärokurs men inte fått en plats för fortsatta studier som leder till examen har rätt att få handledning i hur man söker sig till studier och planerar karriär under året efter avläggandet av lärokursen. För handledningen ansvarar den utbildningsanordnare i vars läroanstalt lärokursen har avlagts.

Regeringsprogrammets skrivning om att man i gymnasieutbildningen satsar på studiehandledning och multiprofessionellt stöd så att varje elev får det stöd eleven behöver för att gå vidare längs lärstigen och att rikta stödet särskilt till de unga som riskerar att bli efter i undervisningen har framskridit.

I regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av gymnasielagen 10.10.2024 föreslås att studerande ska ha rätt till stöd för lärande under de studier som avses i gymnasielagen. Med stöd för lärandet avses stödundervisning, handledning och stöd som den studerande behöver för stt kunna avlägga gymnasiets lärokurs.

Med stödundervisning avses undervisning och handledning som ges av lärare för att tillgodose den studerandes behov av stöd. Stödet för lärandet är avsett som stöd för ämnesundervisningen för de studerande som har svårt att klara av sina studier. Som en del av stödet för lärandet kan en studerande ges stöd och handledning av en speciallärare. Stödåtgärderna genomförs i samarbete av undervisningspersonalen.

Fokus i helheten gällande handledning och stöd för lärande ligger på förebyggande stöd för lärandet. Stödet för lärande ska genomföras i form av stödundervisning med låg tröskel samt stöd och handledning som ges av speciallärare och annan personal. Stödet ska vara tillgängligt för de studerande i tillräcklig hög grad och i rätt tid och det ska vara av sådan kvalitet att det främjar de studerandes lärande, påvisande av kunnande, utexaminering och övergång till fortsatta studier samt välbefinnande. Stödbehovet ska utvärderas i början av studierna och regelbundet i takt med att studierna framskrider. På den studerandes begäran antecknas stödåtgärderna i den individuella studieplanen. Förslaget avses träda i kraft den 1 augusti 2025.

Vid beredningen av stödet för lärande konstaterades att det redan finns bestämmelser om karriärhandledning och karriärplaneringsfärdigheter men att genomförandet bör främjas. Karriärhandledningen stöder elevernas ämnesval och påverkar deras studier efter gymnasiet.

Helsingfors 27.11.2024

Undervisningsminister Anders Adlercreutz

VN/31405/2024-OKM-2

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons:

Adlercreutz Anders 91333856D

2024-11-27